

Vergaderjaar 2016–2017

32 793

Preventief gezondheidsbeleid

Nr. 278

BRIEF VAN DE STAATSSECRETARIS VAN VOLKSGEZONDHEID, WELZIJN EN SPORT

Aan de Voorzitter van de Tweede Kamer der Staten-Generaal

Den Haag, 15 september 2017

In het Actieplan preventie gehoorschade dat ik op 20 november 2015 naar uw Kamer heb gestuurd (Kamerstuk 32 793, nr. 202) heb ik aangekondigd dat ik u ieder half jaar zal informeren over de voortgang. Met de voortgangsrapportage van 12 augustus 2016 heb ik u op de hoogte gebracht van de eerste ontwikkelingen van het Actieplan preventie gehoorschade. In deze rapportage informeer ik u over de huidige stand van zaken met betrekking tot het Actieplan. Deze rapportage komt iets later omdat we intussen een overleg hebben gevoerd met partijen die de pledge ondertekend hebben voor samenwerking op preventie gehoorschade. Ik wilde dat nog in deze rapportage meenemen.

Actieplan

Met het Actieplan wil ik inzetten op het zoveel mogelijk voorkomen van schade aan het gehoor van jongeren en volwassenen door harde muziek. Op verschillende manieren worden zij blootgesteld aan (hard) geluid, zoals het luisteren naar persoonlijke muzikspelers, concertbezoeken, discotheken. Langdurige blootstelling aan harde muziek kan (permanente) gehoorschade veroorzaken. Eenmaal opgelopen gehoorschade is niet terug te draaien en daarom is preventie van gehoorschade buitengewoon belangrijk.

Doel van het Actieplan is het efficiënter en effectiever maken van de inzet op het gebied van de preventie van gehoorschade. Het Actieplan is opgebouwd uit drie pijlers, namelijk 1) bewustwording en voorlichting, 2) veilige omgeving en 3) screening.

Op 30 juni 2016 is de pledge Actieplan Preventie Gehoorschade voor Alles is Gezondheid ... ondertekend door een tiental partijen gericht op voorlichting, bewustwording en communicatie over preventie gehoorschade. Daarnaast is het Tweede Convenant getekend waar ik aanvullende afspraken heb gemaakt met de muzieksector om ervoor te zorgen dat bezoekers op een voor het gehoor veilige manier kunnen uitgaan. Zo

hanteren de VNPF en de VVEM tijdens muziekevenementen voor kinderen maximale geluidsniveaus. Daarnaast wordt het geluidsniveau gedurende een muziekactiviteit gemeten en worden de geluidsmetingen vastgelegd in een logboek.

De VNPF en VVEM gaan in gesprek met muzieklocaties die de maximale geluidsniveaus hebben overschreden en geven hen zo nodig tips om de maximale geluidsniveaus niet meer te overschrijden.

De Stichting Kwaliteit Evenementen Nederland (SKEN) is daarbij verantwoordelijk voor het verzamelen, verwerken en rapporteren. De Nationale Hoorstichting werkt aan een deel van het Actieplan met een verleende subsidie.

Op 23 maart jl. heb ik de pledge-ondertekenaars bij elkaar gebracht om de gezamenlijke aanpak te verstevigen. Zo hebben de partijen goede voorbeelden en activiteiten met elkaar gedeeld en zijn verschillende samenwerkingsverbanden ontstaan. Tijdens deze bijeenkomst is tevens het aantal pledge-ondertekenaars uitgebreid. In het najaar krijgt dit overleg een vervolg.

Pijler 1 Bewustwording en voorlichting

Het doel van de eerste pijler van het Actieplan is het uitbreiden van algemene kennis over het gehoor en gehoorschade bij jongeren en jongvolwassenen die uitgaan en het aanbieden van gerichte educatie en voorlichting over het gebruik van persoonlijke muzikspelers, luisteren naar muziek en uitgaan. Het is belangrijk dat jongeren zich bewust zijn van de risico's. Dit doen organisaties als de Hoorstichting en de commissie prevENT van de Nederlandse Vereniging van KNO-artsen door voorlichtingslessen op scholen en het aanbieden van hoortesten. Tijdens de eerste periode van het Actieplan heb ik vooral ingezet op voorlichting. Hierover heb ik u geïnformeerd in de eerste voortgangsrapportage.

Ook gedurende de afgelopen periode zijn in het kader van bewustwording en voorlichting op het primair onderwijs, voortgezet onderwijs en middelbaar beroepsonderwijs verschillende stappen ondernomen. Zo heeft de Hoorstichting de Geluidstuin vernieuwd. Dit is een website waarmee kinderen van 9 t/m 12 jaar spelenderwijs leren hoe zij hun gehoor kunnen beschermen. De Geluidstuin is een door het RIVM erkende interventie die op scholen wordt ingezet, maar ook door ouders kan worden gebruikt. Om voorlichting over gehoorschade uit te breiden in het mbo-onderwijs heeft de Hoorstichting lesmateriaal ontwikkeld voor docenten. Dit lesmateriaal zal voorlichting en bewustwording van de risico's op gehoorschade en de gevolgen hiervan vergroten. De GGD Amsterdam en GGD Gooi en Vechtstreek hebben samen met het Trimbos-instituut een ouderavond over alcohol, ecstasy en gehoorschade ontwikkeld voor scholen in het voortgezet onderwijs.

Het is belangrijk om te beschikken over betrouwbare informatie en kennis. Daarom is op de website van Loket Gezond Leven het thema «gehoorschade en preventie» als actueel vraagstuk geplaatst. In dit actuele vraagstuk wordt informatie, kennis en een aantal handelingsmogelijkheden aangeboden. Ook zijn op de website van Loket Gezond Leven en de website van Gezonde School verhalen van goede voorbeelden van preventie gehoorschade geplaatst. Zo heeft de GGD in opdracht van de gemeente Groningen een plan van aanpak voor de preventie van gehoorschade bij jongeren gemaakt. In het project «Oorverdovend» zijn gemeenteambtenaren uit verschillende disciplines en de GGD in gesprek met jongerenorganisaties, scholen horeca, festivalorganisatoren en jongeren zelf. Met deze aanpak is de bewustwording van risico's op gehoorschade vergroot.

Met deze informatie en verhalen streef ik ernaar dat relevante partijen zoals gemeenten, GGD'en, scholen en organisatoren van muziek-evenementen geïnspireerd worden om aan de slag te gaan met preventie gehoorschade.

Om de risico's van hard geluid voor het gehoor onder de aandacht te brengen bij het algemene publiek heb ik dit festivalseizoen de campagne I Love My Ears uitgebreid. Hiermee wil ik verder inzetten op het uitdragen van dezelfde gemeenschappelijke boodschap. Zo heb ik in juni gezamenlijk met partijen tijdens Pinkpop extra aandacht besteed aan I Love My Ears. Op het festival werd aan bezoekers voorlichting gegeven over gehoorschade en I Love My Ears, waarbij de drie boodschappen van de campagne 1) gebruik oordoppen met muziekfilter, 2) ga niet te dicht bij de speakers staan en 3) gun je oren af en toe rust centraal stonden. Ook banners, beachflags, en een I Love My Ears video op de grote schermen zorgden ervoor dat campagne zichtbaar aanwezig was. Tijdens de live uitzending van het festival op tv is aandacht gegeven aan de campagne en de boodschappen. De resultaten neem ik mee in het verder inbedden van de campagne.

Pijler 2 Veilige omgeving

De tweede pijler richt zich op het bieden van een voor het gehoor veilige omgeving voor bezoekers en werknemers van locaties met (hard) geluid. Dit bestaat uit onder andere het bevorderen van het gebruik van oordoppen en het instellen van maximale geluidsniveaus in vrije tijds- en werkomgeving.

Inmiddels is het differentiatietraject gestart onder leiding van het RIVM in opdracht van VWS om tot een wetenschappelijk advies op veilige gedifferentieerde maximale geluidsniveaus te komen, gedragen door onderzoekers, geluidstechnici en de veldpartijen. Onderzocht wordt of de aard van de locatie of inrichtingsmogelijkheden voor muziek het nodig maakt het maximum niveau verder in te perken of beperkende maatregelen te nemen. Het onderzoek omvat daarom ook een advies ten aanzien van de inrichting van locaties met versterkte muziek. In de volgende voortgangsrapportage zal ik u informeren over de uitkomsten van het advies.

Het bestuur van de Stichting Kwaliteit Evenementen Nederland (SKEN) is akkoord gegaan met de opname van taken in het kader van het Tweede convenant preventie gehoorschade muzieksector in haar programma. Binnen de SKEN is een Commissie van Deskundigen gevormd die zich bezig gaat houden met een protocol voor het meten en registreren van de geluidsniveaus, in onder andere poppodia en bij evenementen. Jaarlijks zullen deze bepalingen geëvalueerd worden en eventueel worden bijgesteld. De VNPF en VVEM sturen op basis van deze SKEN-rapportage over elk kwartaal een voortgangsrapportage aan het Ministerie van VWS. Op basis van de voortgangsrapportages zal er elk kwartaal een voortgangsgesprek tussen de convenantpartijen plaatsvinden. De SKEN zal de geregistreerde metingen gaan verzamelen en zorgen voor statistische analyse ervan. Indien aan de hand van het Actieplan preventie gehoorschade meer partijen overgaan tot meten en registreren, kunnen die gegevens, in overleg, worden meegenomen. De Commissie van Deskundigen is vanaf maart 2017 functioneel. Vertegenwoordigers van onder andere de Nationale Hoorstichting, akoestisch adviseurs en GGD GHOR Nederland zullen naast ervaringsdeskundigen en uitvoerend technici in deze Commissie zitting nemen.

Op basis van de gegevens is het mogelijk vast te stellen hoe de afspraken worden nageleefd en gerichte maatregelen te nemen richting popzalen,

festivals of evenementen waar het niveau, vooral ook structureel, wordt overschreden.

Ik ben blij om te zien dat steeds meer partijen zich willen inzetten voor preventie gehoorschade en dat op steeds meer locaties aandacht wordt geschonken aan preventie gehoorschade. Zo worden op verschillende festivals oordoppen met muziekfilter ter beschikking gesteld en worden op verschillende middelbare scholen feesten georganiseerd waar voorlichting over het gehoor en gehoorschade wordt gegeven en waar oordoppen met muziekfilter worden aangeboden.

Pijler 3 Screening

Het doel van deze pijler is om inzicht te krijgen in het aantal mensen met lawaaislechthorendheid door onderzoek en screening. Op dit moment zijn enkele onderzoeken uitgevoerd die ons een stap dichterbij het inzicht op de prevalentie van gehoorschade brengen.

De Hoorstichting werkt in samenwerking met het Erasmus MC en een aantal GGD'en aan de validatie van de vragenlijst in hun reguliere gezondheidsmonitor (4 jaarlijks). De GGD'en verzamelen data over risicogedrag en gehoorschade. Deze data zullen meer inzicht bieden in de prevalentie van gehoorschade. De gevalideerde vragenlijst zal uiteindelijk breed inzetbaar zijn door GGD'en.

Gemeenten zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Jeugdgezondheidszorg (JGZ). Screening op gehoorverlies behoort tot het basispakket van de JGZ. Dit wordt aangeboden aan alle kinderen. In 2016 is de JGZ richtlijn «Vroegtijdige opsporing van gehoorverlies bij kinderen en jongeren (0 tot 18 jaar)» herzien met input van de Nationale Hoorstichting. De herziening was onder andere nodig omdat in de vorige richtlijn gehoorschade door lawaai bij jongeren niet was meegenomen als onderwerp. In de herziene richtlijn zijn de onderdelen werking van het gehoor, gehoorverlies en preventie van gehoorverlies door hard geluid toegevoegd.

Naast de screening kunnen jongeren en volwassen hun oren laten testen bij de huisarts en gespecialiseerde winkels. Ook is het mogelijk om een online hoortest te doen. In 2016 heeft de Nationale Hoorstichting de Oorcheck verbeterd in samenwerking met de GGD Groningen en JGZ Amsterdam. Aankomend jaar zal onderzoek worden gedaan bij de GGD Drenthe naar de Oorcheck in een ongecontroleerde setting. Met de uitkomsten van dit onderzoek zal de Oorcheck verder gevalideerd worden.

Het Actieplan preventie gehoorschade loopt eind 2017 af. Mijn ambt-opvolger kan u dan op de hoogte brengen van de inzet op preventie van gehoorschade vanaf 2018.

De Staatssecretaris van Volksgezondheid, Welzijn en Sport,
M.J. van Rijn